

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN TRỌNG KHIÊM

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGUỒN NHÂN
LỰC PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2012 - 2020**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên - 2012

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN TRỌNG KHIÊM

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGUỒN NHÂN
LỰC PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP
TỈNH VĨNH PHÚC GIAI ĐOẠN 2012 - 2020**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60-31-10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TIỀN SỸ - ĐỖ TRỌNG HÙNG

Thái Nguyên - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và các kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc./.

Thái Nguyên, ngày 18 tháng 8 năm 2012
Tác giả luận văn

Nguyễn Trọng Khiêm

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn: *Giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ phát triển nông nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2012 - 2020*. Ngoài sự cố gắng của bản thân, tôi còn nhận được sự giúp đỡ quý báu của Ban giám hiệu, Khoa sau đại học, các giáo sư, phó giáo sư, tiến sỹ cùng thầy cô giáo trong Trường Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Thái Nguyên, đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và làm luận văn tốt nghiệp.

Trước hết tôi xin trân trọng cảm ơn các Quý cơ quan: Văn phòng UBND tỉnh Vĩnh Phúc, Cục Thống kê tỉnh Vĩnh Phúc, Sở Nông nghiệp và PTNT Vĩnh Phúc, Văn phòng điều phối trung ương trình nông thôn mới tỉnh Vĩnh Phúc, Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh Vĩnh Phúc, Sở Lao động TB & XH tỉnh Vĩnh Phúc. Trường Cao đẳng nghề Việt – Đức Vĩnh Phúc, Ban Giải phóng mặt bằng và Phát triển quỹ đất Vĩnh Phúc, và các Doanh nghiệp đóng trên địa bàn tỉnh. Cùng các bạn đồng nghiệp và gia đình đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi về mọi mặt trong thời gian học tập, nghiên cứu và tìm hiểu tình hình thực tế, cung cấp tài liệu, số liệu để tôi hoàn thành luận văn này.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc sự hướng dẫn tận tình của Thầy giáo hướng dẫn khoa học: Tiến sĩ. Đỗ Trọng Hùng, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

Do sự hạn chế về thời gian nghiên cứu nên luận văn có thể còn thiếu sót. Tôi mong được sự góp ý, chỉ bảo chân thành của các thầy, các cô giáo và các bạn đồng nghiệp./.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 18 tháng 8 năm 2012

Tác giả

Nguyễn Trọng Khiêm

iii
MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	iv
BẢNG CÁC KÝ HIỆU CHỮ VIẾT TẮT	v
PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài.....	5
4. Những đóng góp mới về khoa học và ý nghĩa của Luận văn.	5
5. Kết cấu của luận văn.....	6
Chương 1 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NGUỒN NHÂN LỰC	7
1.1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ NGUỒN NHÂN LỰC	7
1.1.1. Khái niệm nguồn nhân lực	7
1.1.2. Chất lượng nguồn nhân lực	9
1.1.3. Nâng cao chất lượng phát triển nguồn nhân lực	9
1.1.4. Kết cấu của nguồn nhân lực	11
1.1.5. Vai trò nguồn nhân lực với tăng trưởng và phát triển kinh tế.....	11
1.2. CHÍNH SÁCH ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC.....	13
1.2.1. Khái niệm chính sách nguồn nhân lực	13
1.2.2. Sự cần thiết nâng cao chất lượng nguồn nhân lực nông thôn	13
1.3. CÁC CHỈ TIÊU ĐÁNH GIÁ NGUỒN NHÂN LỰC	15
1.3.1. Chỉ tiêu nâng cao chất lượng và phát triển nguồn nhân lực.....	15
1.3.2. Chính sách trong lĩnh vực giáo dục nâng cao chất lượng	21
1.3.3. Những yếu tố chủ yếu ảnh hưởng đến nguồn nhân lực	22
1.4. KINH NGHIỆM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGUỒN NHÂN LỰC Ở MỘT SỐ TỈNH.....	23
1.4.1. Kinh nghiệm của thành phố Đà Nẵng.....	23

1.4.2. Kinh nghiệm của tỉnh Bắc Ninh	25
1.4.3 Kinh nghiệm của tỉnh Hưng Yên	27
1.5. CƠ SỞ THỰC TIỄN CỦA VIỆT NAM VỀ ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC.....	28
1.5.1. Những quyết sách quan trọng về nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	28
1.5.2. Bài học kinh nghiệm về nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong nông nghiệp	31
Chương 2 CÁC PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI.....	33
2.1. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	33
2.1.1. Các câu hỏi đặt ra mà đề tài cần giải quyết.....	33
2.1.2. Cơ sở phương pháp luận	33
2.1.3. Các phương pháp nghiên cứu cụ thể	34
2.2. CÁC CHỈ TIÊU ĐÁNH GIÁ NGUỒN NHÂN LỰC	38
2.2.1. Số lượng và cơ cấu nguồn nhân lực	38
2.2.2. Chất lượng nguồn nhân lực	38
2.2.3. Chỉ tiêu biểu hiện trình độ chuyên môn kỹ thuật.....	38
2.2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	39
Chương 3 THỰC TRẠNG ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC PHỤC VỤ NÔNG NGHIỆP TỈNH VĨNH PHÚC	42
3.1. ĐẶC ĐIỂM CHUNG CỦA TỈNH VĨNH PHÚC	42
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên	42
3.1.2. Đặc điểm tài nguyên và thiên nhiên.....	44
3.1.3. Đặc điểm kinh tế - xã hội khu vực nông nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc... 47	
3.1.4. Tổng quan đặc điểm nguồn nhân lực trong nông nghiệp.....	50
3.2. THỰC TRẠNG SỬ DỤNG NGUỒN NHÂN LỰC TRONG NÔNG NGHIỆP TỈNH VĨNH PHÚC	51
3.2.1. Khái quát chất lượng nguồn nhân lực của tỉnh Vĩnh Phúc	51
3.2.2. Tổng quan quá trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực ở địa bàn nghiên cứu	54
3.2.3. Đặc điểm nguồn nhân lực làm việc tại hộ gia đình.....	57
3.2.4. Đặc điểm nguồn nhân lực làm việc ngoài hộ.....	58

3.2.5. Đặc điểm nguồn nhân lực tại hợp tác xã và kinh tế hộ trang trại. .	61
3.2.6. Thực trạng việc làm và mức thu nhập của lao động	62
3.2.7. Thực trạng sử dụng thời gian của lao động trong nông nghiệp	64
3.3. PHÂN TÍCH VÀ ĐÁNH GIÁ	65
3.3.1. Một số nguyên nhân hạn chế hiệu quả sử dụng nguồn nhân lực ...	65
3.3.2. Đánh giá kết quả sử dụng lao động sau khi được nâng cao chất lượng.....	70
3.3.3. Ý kiến đề xuất của người dân về nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong phát triển kinh tế - xã hội.....	72
Chương 4 MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC PHỤC VỤ NÔNG NGHIỆP TỈNH VĨNH PHÚC	79
4.1. QUAN ĐIỂM, PHƯƠNG HƯỚNG VÀ MỤC TIÊU.....	79
4.1.1. Quan điểm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.....	79
4.1.2. Phương hướng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.....	79
4.1.3. Những mục tiêu cơ bản	80
4.2. KIẾN NGHỊ MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHÍNH	81
4.2.1. Tác động của chính sách đến sử dụng nguồn nhân lực trong nông nghiệp	81
4.2.2. Nhóm giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.....	84
4.2.3. Nhóm giải pháp khuyến khích phát triển kinh tế nông nghiệp để tạo thêm nhiều việc làm mới	89
4.2.4. Nhóm giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng lao động	91
4.2.5. Đề xuất với Nhà nước	94
4.2.6. Đề xuất với tỉnh Vĩnh Phúc.....	95
KẾT LUẬN	97
PHỤ LỤC	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp tỉnh Vĩnh Phúc năm 2011	44
Bảng 3.2: Phát triển dân số tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2008 - 2010.....	47
Bảng 3.3: Cơ cấu dân số của tỉnh giai đoạn 2005 - 2010.....	48
Bảng 3.4: Hiện trạng cơ sở Y tế và Cán bộ y tế xã.....	49
Bảng 3.5: Cơ sở giáo dục trong khu vực nông nghiệp	50
Bảng 3.6: Trình độ chuyên môn kỹ thuật của nguồn nhân lực.....	52
Bảng 3.7: Phân bố nguồn nhân lực chia theo vị trí làm việc	54
Bảng 3.8: Thời gian làm việc bình quân của lao động làm việc tại hộ	57
Bảng 3.9: Cơ cấu nguồn nhân lực làm việc ngoài hộ chia theo địa giới.....	58
Bảng 3.10. Nguồn nhân lực ngoài hộ chia theo trình độ kỹ thuật, giới tính....	60
Bảng 3.11: Việc làm ngoài hộ chia theo ngành kinh tế và mức tiền công.....	60
Bảng 3.12: Sử dụng nguồn lực trong hợp tác xã và kinh tế hộ trang trại.....	62
Bảng 3.13: Mức thu nhập bình quân chia theo vị trí làm việc	63
Bảng 3.14: Ý kiến của hộ dân về hạn chế hiệu quả sử dụng nguồn lực.....	65
Bảng 3.15: Tình hình sử dụng đất của hộ điều tra	66
Bảng 3.16: Tình hình vay vốn đầu tư sản xuất của các hộ điều tra	68
Bảng 3.17: Tiếp cận thông tin giới thiệu việc làm trong 12 tháng năm 2011 ..	69
Bảng 3.19: Nhu cầu về ngành nghề của người dân	75

BẢNG CÁC KÝ HIỆU CHỮ VIẾT TẮT

1	CNH - HĐH	Công nghiệp hóa, Hiện đại hóa
2	GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
3	GDTX	Giáo dục thường xuyên
4	HDI	Chỉ số phát triển con người
5	HĐND	Hội đồng nhân dân
6	ILO	Tổ chức lao động quốc tế
7	KCN	Khu công nghiệp
8	KT - XH	Kinh tế - xã hội
9	NN	Nông nghiệp
10	NNL	Nguồn nhân lực
11	NXB	Nhà xuất bản
12	PRA	Phương pháp đánh giá nông nghiệp
13	QL	Quốc lộ
14	SXKD	Sản xuất kinh doanh
15	THPT	Trung học phổ thông
16	UBND	Ủy ban nhân dân
17	UN	Liên hợp quốc
18	VP	Vĩnh Phúc

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu

Nước ta đang tiến hành quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập kinh tế quốc tế nhằm đạt mục tiêu dân giàu, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Để làm được việc đó đòi hỏi phải có các yếu tố cơ bản gắn bó với nhau, đó là kỹ thuật hiện đại và con người hiện đại. Nguồn lực con người càng trở thành động lực chủ yếu của sự phát triển nhanh và bền vững. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ và chiến lược phát triển kinh tế – xã hội của Đảng đã chỉ rõ: con người là nguồn lực quan trọng nhất, là nguồn lực của mọi nguồn lực, quyết định sự hưng thịnh của đất nước. Nghị quyết đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI đã khẳng định: Một trong những nhiệm vụ chủ yếu của chiến lược phát triển kinh tế - xã hội từ nay đến năm 2020 là: “Phát triển mạnh khoa học và công nghệ, giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và phát triển kinh tế tri thức”

Phát triển và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao là một trong những đột phá chiến lược, là yếu tố quyết định đẩy mạnh phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ, cơ cấu lại nền kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng và là lợi thế cạnh tranh quan trọng nhất, bảo đảm cho phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững. Đặc biệt coi trọng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý giỏi, đội ngũ chuyên gia, quản trị doanh nghiệp giỏi, lao động lành nghề và cán bộ khoa học, công nghệ. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu đa dạng, đa tầng của công nghệ và trình độ phát triển của các lĩnh vực, ngành nghề. Thực hiện liên kết chặt chẽ giữa các doanh nghiệp, cơ sở sử dụng lao động và Nhà nước để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực theo nhu cầu của xã hội. Thực hiện các chương trình, đề án phát triển các ngành, lĩnh vực chủ yếu, mũi nhọn. Chú trọng phát triển, nâng cao, bồi dưỡng, phát huy nhân tài; nâng cao nguồn nhân lực cho phát triển kinh tế tri thức.